

maloga čovjeka (siromahe u Podacama) kao i na širem planu za svoj hrvatski narod i sve narode svijeta. Svojim životom i djelom zablisterao je tako divno da i danas, dva i po stoljeća poslije smrti, njegova zvijezda izvanredno sja na divnom nebeskom svodu i baca snopove svjetla i topline na njegovu i našu domovinu Hrvatsku i cijeli svijet.

Fra Hrvatini Gabriel Jurišić

Dr. don Marin Škarica (1936.-2011.) *In memoriam*

U svećeničkom domu u Splitu, na spomendan Gospe Lurdske, 11. veljače 2011. g., shrvan teškom bolešću gušterače, preminuo je duhovnik bogoslova, umirovljeni profesor liturgike na Katoličkomu bogoslovnom fakultetu u Splitu i kanonik Prvostolnoga kaptola dr. don Marin Škarica. Sahranjen je na groblju rodne Župe sv. Ivana Krstitelja na Slimenu 13. veljače iste godine.

Taj tihi, blagi i marljivi svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije rođen je u zaleđu omiške Dinare, u selu Slime, uz rijeku Cetinu, 9. ožujka 1936. od oca Luke i majke Zorke rođene Pupačić. Tu je završio i šest prvih razreda osnovne škole. Slika rodnog kraja intenzivno mu se urezala u sjećanje. Zanosno je pripovijedao kako se s hrvatskim pjesnikom Pupačićem uspinjao na vrh Tilovicu, odakle je promatrao beskrasno morskog plavetnila s jedne strane, a vijuganje Cetine među klisurama s druge. Školovanje je nastavio na Biskupskoj klasičnoj gimnaziji u Splitu sa završnim ispitom zrelosti 1956. g. Sveučilišni studij nastavlja na Katoličkomu bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, gdje je diplomirao 1962. g. Za svećenika je zaređen 29. srpnja iste godine u Šibeniku. Dušobrižnička iskustva stjecao je u župama Krstatice (1962.-1964.) i Desne (1964.-1969.). Uz pastoralnu službu u Desnama studirao je neko vrijeme, kao izvanredni student, klasične jezike i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a 1969. nastavio u Rimu na Papinskomu salezijanskom sveučilištu. Od ak. god. 1970./71. pohađa Papinski liturgijski institut sv. Anselma u Rimu, gdje je magistrirao 1973. i doktorirao 1975. Naslov njegove doktorske teze je *Ivan Merz (1896-1928) iniziatore del movimento liturgico in Croazia*. Postigao je naslov *Doctor Sacrae Liturgiae*, što će uvelike usmjeriti njegov daljnji angažman i zanimanje.

Po završetku studija u Rimu vraća se u Split, gdje predaje liturgiku na Institutu za teološku kulturu laika od ak. god.

1975./76. Na Teologiji u Splitu predaje latinski jezik od ak. g. 1982./83. i liturgiku od 1988./89. Istovremeno obavlja i službu tajnika Teološko-katehetskog instituta, a od 1993./94. predstojnik je Instituta. Tri godine (1996.-1999.) je obnašao službu rektora Teologije u Splitu, koja je u to vrijeme bila područni studij Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Nakon osnivanja Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu, don Marin je izabran za vršitelja dužnosti prvoga dekana i tu je službu obavljao u ak. god. 1999./2000. Zbog zdravstvenih razloga, zamolio je Velikog kancelara da ga oslobodi te službe. Bio je pročelnik katedre za liturgiku od početka djelovanja Bogoslovnoga fakulteta u Splitu do umirovljenja.

Uz nastavničke i organizacijske poslove na Teologiji i Bogoslovnom fakultetu obavljao je i mnoge druge poslove i obnašao različite službe u Nadbiskupiji: duhovnik u Nadbiskupskom sjemeništu (1981.-1983.), voditelj Dopunskoga teološko-katehetskog studija za doškolovanje vjeroučitelja na Teologiji u Splitu, kanonik Prvostolnoga kaptola u Splitu, Pročelnik Nadbiskupskoga vijeća za liturgiju, glazbu i umjetnost od 1989. do smrti. Dugogodišnji je član Liturgijskog vijeća HBK i Biskupske komisije HBK za liturgiju. Bio je član pripremnog odbora za održavanje Marijanskog kongresa u Splitu 1976. i nacionalnih slavlja u Solinu iste godine. Zdušno je radio na pripremi i ostvarenju pohoda pape Ivana Pavla Drugog Splitu i Solinu 4. listopada 1998. g. Bio je glavni ceremonijar velebnog misnog slavlja s Papom na Žnjanu. Nedjeljom je redovito pomagao župnicima u Splitu.

Proučavanje lika i djela bl. Ivana Merza za vrijeme izrade doktorske disertacije usmjerilo je Marinovo zanimanje za izvorne ideje i konkretna ostvarenja Liturgijskog pokreta u Hrvatskoj. Ali njegovo zanimanje za liturgijska gibanja nije ostalo samo u prošlosti nego je usmjereno prema Merčevim idejama i pothvatima, što je potvrđeno, a često i ozakonjeno, u dokumentima Drugoga vatikanskog sabora i crkvenoj praksi posaborske Crkve. Dobra upućenost u neobjavljene arhivske spise, opširnu literaturu, a često i usmene informacije, omogućili su mu da to iznese u doktorskoj disertaciji, ali i na znanstvenim simpozijima o toj problematici u domovini i inozemstvu. Tako je sudjelovao na međunarodnim simpozijima u Rimu, Parizu i Zagrebu. I njegovi brižno pripremljeni i dobro utemeljeni referati zasigurno su pridonijeli Merčevoj beatifikaciji, ali i promicanju zdravih liturgijskih ideja.

Uz znanstvena istraživanja o Merzu i njegovim idejama Marin je objavio više zapaženih znanstvenih radova s liturgijskog

područja. Ističem neke: *Pastoralno-liturgijski vid sakramenta potvrde* (Služba Božja, 1977., 226-237); *Šutnja kao sastavni dio liturgije i osobne molitve*, (Služba Božja, 1998., 33-72); *Hipotetska rekonstrukcija euharistijske molitve u apostolsko doba* ("Logos kai mysterion". Spomenspis ... O. Martina Kirigina, Makarska, 1989., 167-186); *Euharistijsko slavlje (misa) kao najbitniji bogoslužni čin za određivanje rasporeda bogoslužnog prostora* (Bogoslužni prostor. Crkva u svjetlu teologije, arhitekture i umjetnosti, Zadar, 1996., 39-63); *Štovanje euharistije izvan mise od prvih stoljeća do uključivo Drugoga vatikanskog sabora* (Crkva u svijetu, 2001., 307-330; 2002, br. 4, 410-420); *Teološko shvaćanje i ispravno primjenjivanje liturgijskog zakonodavstva* (Služba Božja, 2000., 65-98); *Euharistijsko slavlje izvor i vrhunac bogoslužja Crkve i kršćanskog života* (Bogoslovska smotra, LXX (2000), br. 3-4); *Djeca se krste u vjeri Crkve* (Obnovljeni život, LVI (2001., 3, 303-332); *"Mistagogija" sakramenta krsta djece* (Vjesnik Đakovačke i srijemske biskupije, 2001., 5, 339-344).

Marin je bio dobro informiran o duhu i slovu liturgijskih propisa i to je nastojao, na sebi svojstven i simpatičan način, prenijeti na svoje studente. To se može vidjeti i po skriptama što ih je priredio kao radne materijale za potrebe studenata:

- *Uvod u studij liturgije*, Split, 1976. (ciklostil, 102 str.). To je bilo dugogodišnje pomagalo studentima Teološko-katehetskog instituta i polaznicima Dopunskoga teološko-katehetskog studija za školovanje vjeroučitelja pri Teologiji u Splitu.

- *Crkvena umjetnost*, Split, 1997. (18 str.). To je bio dopunski tekst uz knjigu: Škunca – Badurina – Škunca, *Sakralni prostor tijekom povijesti i danas*, Zagreb, 1987.

- *Moderni liturgijski pokret*, Split, 1999. (2. popravljeno izdanje). To je bila pomoćna literatura za polaznike seminara pod istim naslovom.

Po naravi i odgoju bio je nenametljiv i pomalo bojažljiv pa je radije djelovao kao suradnik iz drugog plana nego da bi isticao sebe i nametao se kao voditelj. Pod tim je vidom dao dragocjen doprinos u priređivanju i tiskanju službenih liturgijskih tekstova na nacionalnom i regionalnom planu. Tako je zajedno s dr. Slavkom Kovačićem i don Jozom Marendićem priredio dodatke Misalu i Časoslovu: *Vlastiti tekstovi misnih slavlja u nadbiskupiji splitsko-makarskoj. Dodatak Rimskom misalu*, Split, 1984; *Dodatak časoslovu naroda Božjega. Vlastiti tekstovi za liturgiju časova u nadbiskupiji splitsko-makarskoj*, Split, 1994. Koautor je priručnika *Misno bogoslužje Prosnih dana u metropoliji splitsko-makarskoj*,

Split, 1984., i liturgijski urednik knjižice što ju je priredio dr. Ante Mateljan: *Bit ćete mi svjedoci. Vodič za liturgijska slavlja sa Svetim Ocem Ivanom Pavlom II. u Splitu i Solinu 4. listopada 1998*, Split, 1998.

U suradnji s dr. Antom Mateljanom priredio je zbornik: *U križu je spas. Zbornik u čast nadbiskupa-metropolite mons. Ante Jurića*, Split, 1997. Aktivno je sudjelovao u pripremi i ostvarenju Znanstvenog savjetovanja za upravitelje crkava, arhitekta i umjetnike pod okvirnom temom *Bogoslužni prostor – crkva – u svjetlu teologije, arhitekture i umjetnosti*, održanog u Splitu 1995.

Bio je dugogodišnji član uredničkih vijeća časopisa *Služba Božja* i *Crkva u svijetu* i tu je davao stručne savjete i poticaje. Zapažen je njegov doprinos i u priređivanju Religijskog leksikona na hrvatskom jeziku, za koji je obradio tridesetak liturgijskih pojmova. Iako već u poodmaklim godinama, uključio se u internetsku komunikaciju nudeći svima na svojoj vlastitoj stranici svoja razmišljanja i predavanja.

Njegovo izvanredno poznavanje latinskoga jezika, osobito liturgijske terminologije, obilato je korišteno u pripremanju hrvatskih prijevoda službenih liturgijskih knjiga, osobito prigodom najnovijeg prijevoda *Rimskog misala*, koji još uvijek čeka objavljivanje. Ne samo da je prevodio dio koji bi dobio u zadatak kod raspodjele posla, nego bi redovito obavljao i stručnu lekturu svima nama koji smo s njime surađivali. I u tome je bio veoma pažljiv i nenametljiv.

A to je bilo i glavno obilježje u našem međusobnom komuniciranju i suradnji. Bio je užitak s njime surađivati i drugovati. Zračio je milinom i jednostavnošću, poticao na rad i pobožnost, strpljiv i pažljiv prema drugima, kritičan i suzdržan prema samome sebi. Mnogi koji su s njime duže i intenzivnije drugovali mogu s pravom na njega primijeniti riječi Pavlova hvalospjeva ljubavi: *Ljubav ne zavidi, ne hvasta se, ne nadima se; nije nepristojna, ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti zlo* (1 Kor 13, 4-5).

Ojačani vjerom da se smrću naš život samo *mijenja, a ne oduzima*, mi koji smo s njime češće i intenzivnije drugovali, lakše podnosimo prazninu koja je nastala Marinovim prelaskom u vječnost. Zahvaljujemo Bogu za prijateljstvo što nam je od njega poteklo i za mir što ga je unosio među nas. I molimo Boga da se ne izgubi ništa od plodova njegovih napora.

Marko Babić, OFM
marko.babic@st.t-com.hr